

Öğretmenlerin Gösterdikleri Psikolojik, Sosyal ve Fiziksel Şiddet Davranışları ve Sonuçları

Psychological, Social and Physical Bullying of Teacher's Behaviors and Its Results

Sefa BULUT^[1] Abdullah AKTAŞ^[2]

Başvuru Tarihi: 14 Şubat 2022

ÖZ

Kabul Tarihi: 27 Haziran 2022

Şiddet son yıllarda en çok araştırılan konuların başında gelmektedir. Özellikle de aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, işyerlerinde maruz kalınan mobbing, okulda akran zorbalığı, gençlerin ve çocukların evde maruz kaldıkları psikolojik ve fiziksel şiddet hakkında oldukça çok araştırma yapılmış ve ciddi bir bilgi birikimi ortaya çıkmıştır. Yine son yıllarda çocuk ve gençlerin birbirlerine yaptıkları akran zorbalığı ülkemizde de her eğitim kademesinde tüm boyutlarıyla geniş bir şekilde araştırılmış, bilgi sahibi olunmuş ve bununla ilgili olarak müdahale programları yapılmıştır. Bu çalışmalar neticesinde ciddi bir farkındalık oluşturulmuştur. Yine öğretmenlerin maruz kaldığı şiddette kamuoyunda, televizyon ve gazetelerde oldukça çok yer almıştır. Bu konuda da bir duyarlılık gelişmiştir. Fakat öğretmenlerin gösterdikleri şiddete hiç değinilmemiştir. Öğretmenlere böyle bir şey asla layık görülmemiş, yakıştırılmamış ve bu konu biraz da tabu olduğu için araştırılmamıştır. Bu derleme makalenin amacı da öğretmenlerin gösterdikleri psikolojik, sosyal ve fiziksel şiddet davranışlarının neler olabileceği, bunların nasıl tanımlandığı, yaygınlık oranları, öğrenciler üzerindeki etkileri ve bu şiddet döngüsünün nasıl devam ettiğini araştırmaktır. O nedenle tüm bu konuları içeren makaleler taranmış ve özgün bir derleme yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: öğretmen şiddeti, okulda şiddet, öğretmen şiddeti yaygınlığı, öğretmen şiddeti ve sonuçları, öğretmen şiddeti türleri

Received Date: 14 February 2022

ABSTRACT

Accepted Date: 27 June 2022

Violence is one of the most widely researched topic in recent years. Especially, there has been a lot of research and accumulated literature about domestic violence, violence against women, workplace violence as mobbing, bullying in the schools, psychological and physical abuse as children and youth face at home. Again, in recent years, school bullying has been one of the most popular research topics in Turkey and this phenomenon has been investigated in every level of educational setting and from every dimensions. Intervention programs has been implemented and this led a great deal of awareness developed both in public and school settings. Similarly, teachers who has been subjected to student violence has drawn a lot of attention such that, there was a lot of news in television and printed media about crimes committed against teachers. On the other hand, the violence has been manifested by teachers has never been accepted and draw attention. Teachers were seen a leader and significant person that nobody dare to mentioned such things about teachers. It is believed that teachers do not deserve such behavior attributed to them. Therefore, this teacher violence has been taboo for a long time and never researched. The purpose of this study is to investigated psychological, social and physical violence demonstrated in class towards to students. This review aimed at identifying definitions, prevalence, kinds of violent and mistreatments, prevalence rates, the effects of violence on students, and the cycle of violence in students life. The articles related to these topics has been chosen and an unique review is written.

Keywords: teacher violence, violence in school, prevalence of teacher violence, teacher violence and its results, kinds of teacher violence

Atıf
Cite

Bulut, S., & Aktaş, A. (2022). Öğretmenlerin gösterdikleri psikolojik, sosyal ve fiziksel şiddet davranışları ve sonuçları. *Humanistic Perspective*, 4 (2), 448-465. <https://doi.org/10.47793/hp.1073562>

[1] Prof. Dr. | İbn Haldun Üniversitesi | Eğitim Bilimleri Fak. | Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık | İstanbul | Türkiye | ORCID: 0000-0002-2622-4390 | sefa.bulut@ihu.edu.tr

[2] Yüksek Lisans Öğrencisi İbn Haldun Üniversitesi | Eğitim Bilimleri Fak. | Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık | İstanbul | Türkiye | ORCID: 0000-0001-9571-6754

GİRİŞ

Geçen yüzyıllarla kıyaslandığında insanoğlu her alanda çok büyük gelişmeler kaydetmiştir. Hiç şüphesiz bunların arkasında yatan sürükleyici güç de eğitimidir. Uluslar, eğitime ve eğitim sistemine çok büyük yatırımlar yapar olmuş ve bu alanda birbirleriyle yarışır hale gelmiştir. Bir şekilde endüstrileşmesini tamamlamış milletler artık bilgi toplumu olma yoluna girerken halen gelişmekte olan ülkelerde mekanik teknolojinin gelişme aşamasında olduğu ve bununla birlikte sosyal sorunları tanıma anlama ve çözüm bulma açısından bazı sıkıntılar olduğu görülmektedir. Bunlardan birisi de eğitim alanında gözlenen paradigma değişimleridir. Eğitimde daha çok insana değer veren, bireysel farklılıkları ortaya çıkaran, yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi önceleyen ve çoklu zekâyâ önem veren modeller ortaya çıkmaktadır. Aslında bu sayılan kavramlar, insanın bir varlık olarak bireyselleşmesi ve demokratik tutumları geliştirmesine de yardım eder. Zaten eğitimin amaçlarından birisi de budur. Tüm bunlar olurken eğitim programlarında ve çıktılarında bazı sorunlar dikkati çekmektedir. Bunlardan birisi de son yıllarda çok dikkat çeken akran zorbalığı konusudur. Akran zorbalığı her kademedede oldukça sık işlenen bir konudur. Araştırmalar göstermektedir ki; zorbalık yalnızca akran zorbalığı şeklinde akranlar arasında değil üstlerden altlara, yani öğretmenlerden ve yöneticilerden öğrencilere yönelik de olabilmektedir. Bu alanyazın çalışmasının amacı da şiddetin farklı türlerini tanıtmak, zorbalık kavramının tarihçesine ve kriterlerine dikkat çekmek ve farklı kültürlerdeki yaygınlık oranlarına bakmak ve zorbalığın çocuklar üzerinde yol açabileceği sorunlara değinerek, risk altında olan çocukları belirlemek ve zorbalık yapan öğretmenlerin özelliklerini tanımlamaktır. Böylece eğitim sistemimizde kanuni olarak yasak olan fakat gizli bir şekilde varlığını sürdüren çeşitli şiddet davranışlarına dikkat çekmek amaçlanmıştır. Hiç kuşkusuz burada amaç böyle bir sorunu belirlemek ve hem eğitim camiası içerisinde hem de toplumsal düzeye bir farkındalık sağlayarak şiddetin her türlüşünü ortadan kaldırmaktır. O nedenle bu yazının bir yaygın etkiye sahip olacağı ve öğretmenlerimize farklı bir bakış açısı sağlayacağı ümit edilmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışma bir alanyazın taraması olarak planlanmıştır. Daha önceden Olweus (1989) tarafından öğrenciden öğrenciye zorbalık tanımlanırken, fiziksel, sosyal ve psikolojik şiddet kavramları temel alınmıştır. Bu çalışmada da yine bu 3 temel kriter ele alınarak yeni bir yaklaşımla bu şiddet türleri öğretmenden öğrenciye yönelik olarak araştırılmıştır. Bu çalışmada elektronik veri kaynakları olan, ProQuestSearch, Psych List, Academic Search Premier, Google Scholar, Pub-Med, ve Eric taranmıştır. Taramada “okul şiddeti”, “öğretmen şiddeti” ve “zorbalık” anahtar kelimeler olarak kullanılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda çok sayıda yayınlara karşılaşılmıştır. Bunlar elenerek konu ile direkt ilgili olan 5 kitap, 1 tez ve 24 makale incelenmiştir.

Bu kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda bir sentez yapılarak çeşitli kavramlar ele alınmış ve alt başlıklar oluşturulmuştur.

Ne yazık ki, genel olarak eğitim kurumlarında öğrencilerin psikolojik baskı ve zorbalığa maruz kalmaları çok fazla dikkat çekmemiş, bir problem olarak algılanmamış ve öğrencilerin sergiledikleri yanlış davranışlara yol açabileceği düşünülmemiştir. Aksine okul ve eğitim sistemleri, okul personelinin yaptığı psikolojik şiddetin araştırılmasına ve öğrenci davranışları üzerindeki etkisinin incelenmesine engel olmuştur (Hyman ve Perore, 1997). Fakat son yıllarda bu yaklaşım değişmiş, şiddetin her türlü basında, televizyonda ve akademik ortamlarda tartışılmaya başlanmıştır. Yine de alanyazında daha önce yapılan çalışmaların hemen hemen hepsi öğrenciden öğrenciye yönelik olan şiddeti incelemiş (Kondrasuk ve vd., 2005) ve öğretmenlerden kaynaklanan şiddete çok fazla dikkat çekmemiş ve bu önemli konu ihmal edilmiştir. Bu çalışmada daha önce alanyazında Olweus (1999) tarafından tanımlanan zorbalığın üç boyutu olan öğrenciden öğrenciye yönelik olarak sınıflandırılan sözel, sosyal ve fiziksel şiddet türleri yeni bir yaklaşımla öğretmenden öğrenciye yönelik kavramsallaştırılarak alanyazın taraması şeklinde araştırılmıştır.

O nedenle bu alanyazın çalışmasının amacı, orta öğretim kurumlarında, öğretmenler tarafından sergilenen psikolojik, sosyal ve fiziksel şiddet olgusunu araştırmak, yaygınlığını incelemek ve öğrenciler üzerinde bıraktığı etkileri incelemektir. Ayrıca şiddetin ortaya çıkmasındaki kültürel farklılıkları araştırmak da hedeflenmiştir. Kültürün şiddet ve türlerini ortaya çıkarmadaki etkisi de araştırılmaktadır. Zorbalık toplumun her kesiminde her kademedede olabilmektedir. Bireyler arasında güç dengesizliği olduğu durumlarda zorbalık olabilmektedir.

Zorbalık

Psikolojik zorbalık (bullying), psikolojik kötü davranma (psychological maltreatment), istismar (abuse) ya da gözdağı verme (intimidation) oldukça geniş kapsamlı ve benzer kavramlar olup bazen birbirinin yerine de kullanılmaktadır. Zorbalık konusunda ilk çalışmaları başlatan Olweus'un (1999) operant tanımlaması üç negatif şiddet uygulamasını içermektedir. Bunlar 1) direk sözel saldırganlık (*kötü, hoş olmayan şeyler söylemek, alay etmek, isim takmak*), 2) fiziksel saldırganlık (vurmak, itme, çarpma), 3) dolaylı psikolojik yöntemler kullanarak (bir gruptan izole etme, yalnız bırakma, jest ve mimiklerle, vücut diliyle konuşmadan birisini küçümseme ve birisini yok sayma) Ayrıca bu dolaylı yöntem "ilişkisel saldırganlık" olarak tanımlanan, bireyin sosyal ilişkilerini zayıflatmayı ve koparmayı amaçlayan "sosyal saldırganlık" da girmektedir. (Örneğin birisi hakkında yalan söylemek ve iftira atmak, bilerek birisi hakkında dedikodu çıkarma gibi). Yine Olweus'un (1999) kavramsallaştırmasına göre bir davranışın zorbalık olabilmesi için;

1. Başkalarına istemli olarak zarar vermeyi amaçlayan saldırgan davranışlar olması,

2. Bir zaman süreci içerisinde devam eden, tekrarlayan davranışlar olması,
3. Kişiler arası durumlarda güç dengesizliğinin olduğu durumlar olması gerekir.

Fiziksel Şiddet

Dayakla disiplin yönteminin yaygınlığı hakkında çok az bilgiye sahibiz (Kim vd., 2000). Ahlaki ve sosyal olarak onaylanan bir şey olmadığı için bu konudaki istatistiklere ulaşmak mümkün değildir. Çin’de dayakla disiplin yöntemi yasak olmasına rağmen (Hu, 1997), Kore’de eğitim amaçlı kullanılmasına izin verilmiştir. Kore’de ilkokul çocuklarının %57’si dayak yediklerini söylemişlerdir (Kim ve Song, 1994). Ancak Güney Kore’de 2012 yılında uygulamaya giren okulda sıfır şiddet politikaları sayesinde öğrencilerin maruz kaldığı şiddette kayda değer bir azalma olmuştur (Kim ve Oh, 2017).

Kanada’da ise okullarda fiziksel ceza serbesttir (Straus, 1999). Mısır’da ise 1971’de yasaklanmıştır (Youssef vd., 1998). Avusturalya’da 2004 yılında 51 öğretmenin görevini kötüye kullandığı için işine son verilmiştir, bunlardan 15’i cinsel tacizdir (Levg, 2004). Amerika’nın Washington eyaletinde ilk ve ortaokul öğrencilerinin %72’si dayak yediklerini belirtmiştir (Grossma vd., 1997). MaMillan vd. (1999) fiziksel cezaya maruz kalan çocukların; yetişkinlikte alkol, uyuşturucu bağımlısı olma ve dışsallaştırılmış sorunlar (saldırganlık gibi yıkıcı davranışlar) yaşama olasılığını, çocuklukta fiziksel şiddet görmeyenlere göre iki kat daha fazla olduğunu belirtmişlerdir.

Psikolojik Şiddet

Psikolojik zorbalık (psychological maltreatment) psikolojik kötü davranma oldukça geniş bir kavramdır. Buna “psikolojik baskı” ya da “psikolojik şiddet” ya da “zorbalık” (bullying) denmektedir. Bunun içerisine sözel saldırganlık, yerme, alay etme, küçük düşürme, isim takma, öğrencileri aşağılama, öğrencileri kızdıracak ve yabancılaşmalarına yol açacak türden yorumlar yapma girmektedir (Sarno, 1992). Ayrıca zihinsel baskı, cinsel sömürü, çocukların kötü ve tehlikeli ortamlarda yaşamalarına izin verme, uyuşturucu kullanımına cesaretlendirme ve izin verme, kötü rol model olma, öğrencileri önyargı ve ayrımcılığa (discrimination) tabi tutma ve duygusal olarak ihmal etme de (emotional neglect) psikolojik istismar sayılmaktadır (Hart ve Brassard, 1987). Yapılan araştırmalar, görüşmeler ve vaka çalışmaları okuldaki psikolojik şiddetin zannedilenden daha fazla olduğunu göstermektedir. Amerika’da geriye dönük yapılan (retrospektif) üç ayrı çalışmada öğrencilerin yaklaşık olarak % 50-60 oranında en az bir defa psikolojik zorbalığa maruz kaldığı bulunmuştur (Lambert, 1990). Olwevs’un (1996) 5100 Norveçli ilk ve ortaokul öğrencisiyle yaptığı araştırmada da öğretmenlerin %10’unun bir yada birden fazla öğrenciye düzenli olarak psikolojik zorbalık yaptıkları bulunmuştur.

Yapılan araştırmalar eğitimcilerinden kaynaklanan psikolojik şiddete maruz kalan öğrencilerin %1-2 oranında Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) tanısı aldığı ve dışa yansıtılan davranış sorunları (saldırganlık, antisosyal davranışar, kavga etme gibi) geliştirdikleri (American Psychological Association, 1993) ve yaşam boyu devam eden ciddi duygusal sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir (Hyman vd., 1988). Çocuklukta maruz kalınan psikolojik şiddet, psikolojik sağlamlığı olumsuz etkileyebilmekte bu durumda bireyin stresli durumlarda daha sık davranışsal ve duygusal problemler geliştirmesine yol açmaktadır (Rokach ve Chan, 2021). Tıpkı fiziksel şiddette olduğu gibi duygusal şiddette de sosyo-ekonomik durum belirleyici olmaktadır. Yoksul semtlerdeki okullarda, düşük gelirli yerlerde bu tür şiddet olayları fazlaca görülmektedir. Sözel şiddet kullanan, sözel saldırılarda bulunan öğretmenler öğrencilerde disiplin sorunlarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Hatta bu durum öfkeli olan öğrencilerin öfkelerini daha da arttırmakta ve onları şiddete yöneltmektedir (Hyman ve Perore 1998).

Sosyal Şiddet

Psikolojik şiddete benzer bir kavram olarak, sosyal dışlama ve yalnızlaştırmaya da “sosyal şiddet” denmektedir. MacDonald ve Leary (2005) öğrencileri bilerek, isteyerek bir gruptan ayırmayı, yalnız bırakmayı ve toplum içinde utandırmayı “sosyal acı çekme” olarak tanımlamışlardır. Sosyal şiddete maruz kalan ve grup dışına itilen öğrenciler hem bu durumdan duygusal olarak rahatsızlık hem de utanç duymaktadırlar. Böylece iki türlü de zarar görmektedirler. Sosyal ayrımcılık ve sosyal şiddet kolaylıkla fark edilmediğinden çok fazla dikkat çekmemektedir. Fakat öğrencilerin duygusal yaşamları ve ruh sağlığı üzerinde kayda değer düzeyde olumsuz etkisi vardır. Öğrencilerin ruh sağlığını, sosyal sağlığını ve sosyal uyumunu büyük ölçüde zedelemektedir.

Şiddet Davranışının Yaygınlık Oranları (Epidemiyoloji)

Öğrencilerin uyguladıkları ve maruz kaldıkları şiddet çoğunlukla ilköğretimde fiziksel, ergenlik döneminde ilişkisel ve yetişkinlikte de cinsel saldırganlık formlarını almaktadır (Turkel, 2007). Öyle görülüyor ki, eğitimciler sahip oldukları gücü yanlış kullanmakta ve tüm eğitim seviyelerinde zorbalığa başvurulmasının önüne geçememektedir. Diğer yandan bazı araştırmacılar da içinde yaşanılan kültürün, şiddetin bazı türlerini onaylayıp bazılarını da daha olumsuz karşıladığını belirtmişlerdir (Coleman vd., 1995). Yine yapılan diğer bazı çalışmalarda da kültürlere özgü şiddet türlerinin ve davranışlarının olduğu ve bazı şiddet türlerinin diğerlerinden daha yaygın olduğu belirtilmiştir. Bu alanda ki çalışmaları başlatan Norveçli psikolog Olwues (1996) bu oranı %1.7 olarak vermiştir. Yine başka bir çalışmada Olweus (1999) 6-9. sınıflardan 2400 öğrenciye anket uygulamış ve öğrencilerin % 2'sinin öğretmenleri tarafından zorbalığa uğradığını tespit etmiştir. İsrail'de 7-11. sınıflardan, 10410 öğrenciyle 161 okulda yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin yaklaşık % 25'inin duygusal, % 20'sinin fiziksel, % 8'inin ise cinsel bir

zorbalığa maruz kaldıkları bildirilmiştir (Benbenisthy vd., 2002). İsrail’de yapılan başka bir çalışmada da ilköğretim 4-6 sınıflardan 71 okulda 5472 öğrenci ile yapılan bir çalışmada ise öğrencilerin % 29’unun duygusal şiddete, % 22,2’sinde fiziksel şiddete maruz kaldıkları bulunmuştur. Fiziksel şiddet oranları erkek için % 26, kızlar için %16,4 olarak verilmiştir (Benbenisthy vd., 2002). Kim ve vd. (2000) Güney Kore ve Çinli öğrencilerin öğretmenleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma oranlarını karşılaştırmışlar ve bunu Koreli öğrenciler için % 62, Çinli öğrenciler için ise % 51 olarak bulmuşlardır. Benzer şekilde Delfabbo ve vd. (2006), Avusturalya’da 1284 lise öğrencisiyle yaptıkları çalışmada öğrencilerin %40’ı öğretmenleri tarafından bir şekilde zorbalığa maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan, Mısır’da yapılan bir araştırmada, öğretmenlerin yüksek oranda fiziksel şiddet kullandıklarını bulmuştur. Bu çalışmalarda erkek öğrencilerin % 80’i, kızlarında % 62’si fiziksel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Erkeklerin %17’si ve kızların % 29’u sözel şiddet gördüklerini belirtmişlerdir (Youssef vd., 1998).

Şiddetin Öğrenciler Üzerindeki Etkileri

Eğitimcilerin uyguladıkları psikolojik kötü davranma ve psikolojik şiddet, buna direkt olarak maruz kalanları, buna şahit olanları ve bunu duyan öğrencileri duygusal olarak olumsuz etkilemektedir (Hyman ve Perone, 1998). Yapılan araştırmalar eğitimcilerden kaynaklanan psikolojik şiddete maruz kalan öğrencilerde %1-2 oranında travma sonrası stres bozukluğu, dışsallaştırma problemleri (davranım problemleri, antisosyal davranışlar gibi) (American Psychological Association, 1993), yaşam boyu devam eden ciddi duygusal sorunlar (Hyman ve ark. 1988), saldırgan davranışlar, duygusal ve akademik geri kalma ve sosyal gelişimini tamamlayamama gibi sorunlar görülmektedir (Lambert, 1990). Şiddete maruz kalma, öğrencilerde engellenme duygusu, saldırganlık ve okul personelinden intikam alma duygularını açığa çıkarmaktadır (Hyman ve vd., 1988). Şiddete maruz kalma çocuklarda yalnızca fiziksel yaralanma değil; aynı zamanda onların psikolojik olarak normal gelişmesini de engellemektedir. Bu deneyimler aynı zamanda çocuklarda kişiler arası ilişkilerde sorunlar, depresyon, intihar, alkol ve uyuşturucu kullanımı, psikotik bozukluklar, şiddet ve suça yönelik davranışların oluşmasına da sebep olmaktadır. (Kim vd., 2000). Çocuk ve ergenlerle yapılan çalışmalara göre, zorbalığı yapanlarda ve zorbalığa maruz kalanlarda ciddi ruh ve beden sağlığı sorunları ortaya çıkmaktadır. Kurbanlarda uyku sorunları, baş ağrısı, mide ağrısı, depresyon, intihar düşünceleri ve diğer duygusal ve davranış problemleri görülmektedir (Fekkes, vd., 2005). Psikolojik kötü davranma ise öğrencilerde yaşitlarından duygusal ve akademik olarak geri kalmaya ve sosyal gelişimini tamamlayamamaya yol açmaktadır. Çalışmalar öğretmenleri tarafından psikolojik zorbalığa maruz kalan çocuklarda travma sonrası stres ve agresif tepkilerinin geliştiğini bulmuştur (Lambert, 1990). Çocuk ruh sağlığı üzerine dünya genelinde yapılan bir araştırmada şiddete

maruz kalmanın, öğrencilerde okula devam durumunu etkilediği ve okulu bırakmalarına sebep olduğu ortaya çıkmıştır. Okullaşma oranının düşük olduğu gelişmekte olan ülkelerde şiddetin engellenmesi kritik bir öneme sahiptir (Graeff-Martins vd., 2007). Öğrenciliğinde zorbalığa maruz kalan öğretmenlerin okul ortamında zorbalığa maruz kalan öğrencileri koruma davranışının güçlüğünü vurgulayan bir araştırma nesiller arası travmanın etkilerini ele almıştır. Bu noktada okul içindeki şiddet olaylarının aydınlatılmasında küçüklüğünde kurban rolünü yaşantılayan öğretmenlerin zorbalığın engellenmesinde daha az aktif rol aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca 2006 yılında yapılan bu çalışmada öğretmenlerin % 18'i sıklıkla zorbalık uygulayan öğretmen ve idarecilerle karşılaştıklarını rapor ederken, Terry (1998) her iki öğretmenden birinin zorbalık yaptığını rapor etmektedir. İki farklı çalışmada elde edilen sonuçlar benzer örneklerde, zorbalık davranışının rapor edilen yaygınlığında düşüş olduğunu ortaya koymaktadır (Twemlow vd., 2006).

Şiddetin Devamı ve Tekrarlaması

Sosyal öğrenme ve model alma kuramına göre, fiziksel ve psikolojik zorbalığa ve şiddete maruz kalan öğrenciler bunları gözlemleyerek öğrenmekte, içselleştirmekte ve başkalarına da uygulamaktadırlar. Böylece öğretmenlerin öğrencilere uyguladığı şiddet, dolaylı olarak öğrenciden öğrenciye ve öğrenciden öğretmene olarak geri dönmektedir (Society for Adolescent Medicine [SAM], 2003). Benzer şekilde Olweus (1999) da zorbalığı kullanan öğretmen ve öğrencilerin bir rol modeli oluşturduğunu ve böylece öğrencileri zorbalığa teşvik ettiğini belirtmiştir. Öyle ki, zorbalığa maruz kalan öğrenciler de bunun intikamını almayı planlamakta ve bazen de ölümcül olan eylemlere başvurumaktadırlar. Öğrencilerin sözel ve fiziksel zorbalığa uğramaları, onların yanlış davranışlar sergilemelerine ve şiddet göstermelerine sebep olmaktadır. Öyle ki, disiplin sağlamak amacıyla yapılan şiddet uygulamaları öğrencilerde yabancılaşma ve saldırgan davranışlar ortaya çıkarmaktadır (Hyman vd., 1998). Yabancılaşma sonucu okulu bırakan öğrenciler olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında saldırganlaşan öğrencilerse intikam duyguları yaşamakta ve bunu dışa vurarak aile içi ve akranlar arası şiddet gibi toplumsal sorunlara yol açmaktadır (Graeff-Martins vd., 2007).

Rigby (1996), öğretmenlerin zorbalık davranışlarının yaygınlaşmasındaki rolünden bahsetmiştir. Ona göre baskıcı-otoriter öğretmenler, otoriter ebeveynlere benzemektedir ve öğrenciler tarafından model olarak alınmaktadır böylece zorbalığa örnek teşkil etmektedirler. Olweus (1996, 1999), Norveç'te ortaokul öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin %1.7 ve % 2'sinin öğretmenleri tarafından zorbalığa uğradığını tespit etmiştir. Türkiye'de Bulut (2008), orta öğretimde gözlemlenen, öğretmenden öğrenciye yönelik olan fiziksel şiddet olaylarını bir arşiv araştırmasıyla taramıştır. Bu çalışmada yaygınlık oranı verilememesine rağmen, öğretmenlerin öğrencilere sıklıkla şiddet uyguladıkları tespit edilmiştir.

Eğitimin ilk yıllarında fiziksel şiddet yaygın iken, ileriki yıllarda bu daha çok duygusal ve psikolojik şiddet olarak ortaya çıkmaktadır. Turkel'e (2007) göre ise zorbalık çoğunlukla ilköğretimde fiziksel, adolesant dönemde ilişkisel ve yetişkinlikte de cinsel saldırganlık formlarını almaktadır. Öğretmenlerin cezalandırıcı ve disipline edici olarak iki yaklaşıma sahip olabileceği değerlendirilen bir araştırmada cezalandırıcı davranışların öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişimin kopmasına sebep olduğu ve öğrencinin dışlanıp okuldan uzaklaştığı savunulmaktadır. Ancak insancıl disipline etme yöntemleri öğrenci-öğretmen iletişimi geliştirip sürdürmektedir. Bununla beraber çeşitli fırsatlar sağlamak ve öğrenciler daha başarılı olmaktadır (Milner, 2020). Morrisette (2001) ise medeni olmayan davranışların yine medeni olmayan davranışlar doğurduğunu, bunu da öğrencilerin öğretmenlerini gözleyerek öğrendiklerini belirtmiştir. Öğretmenler şiddet davranışlarının oluşmasında bir rol modeli işlevi görmektedir. Onları model alan öğrenciler de aynı türden davranışlar sergilemektedirler.

Risk Altında Olan Öğrenciler

Araştırmalar sonuçları bazı öğrencilerin diğerlerinden daha fazla şiddet ve zorbalığa uğradığını dolayısıyla daha fazla risk altında olduğunu göstermektedir. Örneğin sigara içen öğrenciler, kronik sağlık sorunu olanlar, sakatlığı ya da doğumdan özürlü olanlar ve küçük yaşlarda olanlar (Youssef vd., 1998), yaşı büyük olanlar daha fazla cezalandırılma eğilimindedirler (Chapell vd., 2004). Fiziksel şiddet uygulanan öğrencilerin karakteristikleri ise; karşı gelen, sıklıkla yalan söyleyen, başkalarının malına sık sık zarar veren, okuldan kaçan ve arkadaşlarına sözel saldırganlıkta bulunan, öğretmene saygısız davrananlar, sınıf disiplinini bozanlar ve okulda başarısız olan öğrencilerin fiziksel şiddete uğramaları daha muhtemeldir. (Youssef vd., 1998). İspanya'da (López Castedo vd., 2018), tarafından yapılan bir araştırmada ise orta öğretim öğrencilerinde akademik başarı düştükçe şiddete maruz kalmanın arttığı ve bununla beraber 10. ve 11. sınıf öğrencilerinin daha büyük bir risk grubunu oluşturdukları saptanmıştır.

Öğretmenleri ve arkadaşları tarafından zorbalığa uğrayan çocukların kişilik özellikleri farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin kurbanları; iş birliği yapmayan, daha az yetenekli olan, disiplin edilmesi zor olan, davranışsal sorunları olan, bilerek provoke eden, kurallara uymayan ve öğretmen otoritesini kabul etmeyen öğrencilerdir. Yine risk altında olan öğrenciler; akademik ve sosyal olarak izole olmuş öğrenciler, az arkadaşı olanlar, kendi yaşantısında mutlu olmayan, isyankâr ve öğrenmek için daha az motivasyonu olan, akademik olarak daha az başarılı olan, okulu bitirmeye daha az niyetli olan, kumar, alkol gibi riskli davranışlarda bulunan öğrenciler olarak tanımlanmışlardır (Delfabbo vd., 2006).

Amerika'da yayınlanan güncel bir araştırmada dışlayıcı disipline etme davranış puanlarının öğrencilerin ırkına göre farklılaşması incelenmiştir. Öğretmen ve öğrencilerin ırklarının maruz kaldıkları ayrımcı davranışlarda bir karşılığı olduğu bulgularıyla sonuçlanan bu

araştırmada; beyaz öğretmenlerin siyah erkek öğrencileri değerlendirdiği ve siyah öğretmenlerin beyaz erkek öğrencileri değerlendirdiği disiplin puanları yüksek çıkmıştır. Her ne kadar örtük faktörlerden ve basmakalıp düşüncelerden etkilendiği ve kısıtlılıkları olabileceği düşünülse de araştırma bulgularıyla öğretmenlerin ırklarına göre farklı sınıf içi disipline etme davranışlarına sahip olduğunu göstermiştir (Wymer vd., 2022).

Zorbalığa maruz kalan bir diğer dezavantajlı grup öğrenci ise zihinsel veya fiziksel yetersizliklerden etkilenmiş öğrencilerdir. Amerika'da yapılan bir araştırmada öncelikle bu öğrencilerin akranlarına göre daha çok zorbalığa maruz kaldığı, eğitimlerinin olumsuz etkilendiği, idareci ve öğretmenlerin engellemekte yetersiz kalabildikleri değerlendirilmiştir. Bu durumun dezavantajlı öğrencileri korumaya ilgili olarak çıkarılmış, çeşitli eyalet ve federal kanunları çiğneyebileceği göz önünde bulundurulmuş ve okul yönetimlerine davalar açılmış ancak birçoğunda herhangi bir ihlal olduğuna dair okul aleyhinde karar alınmamıştır. Bu öğrencilerin maruz kaldığı zorbalığı önlemek amacıyla 2004 yılında çıkarılan *Engelli Bireylerin Eğitimi Yasası'na* çeşitli hükümler eklenmiştir (Yell vd., 2016). Öğrenciler yalnızca akranları değil aynı zamanda çeşitli kısıtlamalar, yoksun bırakma cezaları yoluyla da öğretmenleri tarafından zorbalığa maruz kalabilmektedir. Örneğin bir öğretmen öğrencinin engel durumundan kaynaklı bir davranışı sebebiyle uygun olmayan ve ölçsüz bir kısıtlama getirdiğinde bu davranış zorbalık olarak değerlendirilir. Aynı şekilde engelli öğrencinin okul idaresi veya yemekhane ve temizlik görevlileri tarafından ihtiyacı olan hizmetlere erişememesi de bir zorbalık biçimi olarak değerlendirilmektedir (Yell vd., 2016).

Zorba Öğretmenlerin Özellikleri

Belli öğretmen tiplerinin zorbalığa daha çok başvurdukları ve hatta tercih ettikleri görülmektedir. Bunda öğretmenin cinsiyeti, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu ve öğretmenin kendi zorbalık deneyimleri etkili olmaktadır. Parkay ve Conoley (1982) erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlerden daha fazla fiziksel şiddet kullandıklarını belirtmiştir. Yine McDowell (1979) de fiziksel şiddetin en çok erkek öğretmenler tarafından erkek öğrencilere uygulandığını belirtmiştir.

Twemlow ve Fonagy (2005) zorba olan öğretmenleri; normal kabul edilebilir disiplin yöntemleri dışında, öğrenciyi cezalandırmak, manipüle etmek ve aşağılamak için sahip olduğu gücü yanlış kullanan kişi olarak tanımlamaktadır. Aynı yazarlar iki çeşit zorba öğretmen tanımlamışlardır; birincisi "sadist tip" kötü niyetli olarak öğrenciyi aşağılayan ve duygularını kıran öğretmenlerdir. İkinci zorba tip ise hem zorba hem de kurban özellikleri taşıyan "zorba-kurban" öğretmenler, öğrenci ile iletişimde sınır koymada başarısız olan ve problemlerin çözümünü başkalarına bırakan öğretmenlerdir. Diğer bir etken ise; kendileri de öğrenciliklerinde zorbalığa maruz kalan öğretmenler, zorbalığı daha fazla kullanmakta ve ayrıca zorbalığı kullanan

öğretmenleri de daha kolay fark etmektedirler (Stuart vd., 2006; Twemlow ve vd., 2006). Olwevs (1999) zorbalığı kullanan öğretmenlerin, bir rol modeli oluşturduğunu ve böylece öğrenciler zorbalığa teşvik ettiğini belirtmiştir. Zorbalığa maruz kalan öğrencilerde bunun intikamını almayı planlamakta ve bazen de ölümcül olan eylemlere başvurmaktadır.

Zorbalığın daha farklı ve anlaşılması karmaşık bir çeşidinde ise, öğretmenler bazen de zorbalığa uğrayan öğrencileri görmezden gelerek, zorbalarla işbirliği yaparak yada müdahale etmeyerek zorbalığa katkıda bulunmaktadır (Turkel, 2007). Yine aynı şekilde öğretmenleri tarafından zorbalığa uğrayanlarda, arkadaşları tarafından kurban olarak seçilmektedir. Zorbalık davranışı hem kurbanda hem de saldırgan potansiyel psikiyatrik sorunların göstergesidir. Çalışmalar zorbaların ve kurbanların ileride daha ciddi şiddet olaylarına karıştıklarını göstermektedir. Özellikle zorbalar giderek saldırganlığın alanını ve şiddetini arttırmaktadırlar. Zorbaların geçmişinde ciddi bir fiziksel ve duygusal istismara uğrama deneyimleri vardır ve bundan dolayı zorbalar ciddi davranım bozukluğu (anti sosyal davranışlar) ve uyum bozukluğu sorunları yaşamaktadırlar. Buna karşılık onların kurbanları ise depresyon ve kaygı yaşarlar (Turkel, 2007).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Şiddet olayları en çok sırasıyla ders esnasında, ders başlangıcında ve ders sonrasında olmaktadır. Bulut'un (2008), orta öğretimde yaptığı çalışmada da bu bulguya ulaşılmıştır. Bu bilgi akılda tutularak, öğretmenler ona göre eğitilmeli, psikolojik olarak donanımlı kılınmalı ve sınıf yönetimi becerileri geliştirilmelidir. Gonzales de Rivera (2002) psikolojik istismarın, saldırgan ve kurbanın ait oldukları sosyal grup içerisinde yaşanan karmaşık bir etkileşimin sonucu olduğunu belirtmiştir. Okul ortamları da bireyler arasında karmaşık ilişkilerin olduğu ve bundan dolayı da farklı şiddet türlerinin görülebileceği yerlerdir. Öyle görülüyor ki; psikolojik istismarın olabilmesi için, her iki tarafında bir arada belli bir etkileşim deneyimi olduğu ve birbirlerini tanıdıkları ortamlarda olmaktadır. Okul ortamları da bireyler arasında karmaşık ilişkilerin olduğu ve bundan dolayı da farklı şiddet türlerinin görülebileceği yerlerdir. O nedenle öğretmenler, kendilerinde olumsuz duygu ve düşünce oluşturan öğrencileri önceden fark etmeli ve kafalarında bu öğrencilerle ilgili olan olumsuz düşünceleri zorbalık ve şiddete varmadan çözmeleri gerekmektedir. Bunun içinde meslektaşlarından ya da okul rehber öğretmenlerinden yardım ve destek isteyebilir ve hakkında olumsuz düşündüğü öğrenciler hakkında daha olumlu düşünceler geliştirebilir. Öğretmenlerin fonksiyonları gereği okulu güvenli bir liman ve şiddet olaylarından uzak bir ortam haline getirmeleri gerekmektedir. Okulda şiddete maruz kalanı belirleme ve şiddetin önüne geçme öğretmenin doğal görevlerindedir (Benavides Abanto vd., 2021). Başka bir çalışmada ise Cothran ve Ennis (1997) öğrenci ve öğretmenlerin herhangi bir zorluk ve gerginlik için hazırlıksız olduklarını, kendilerini güçsüz ve çaresiz hissettiklerini ve ne yapmaları

gerektiğini bilmediklerini bulmuştur. Yazarlar eğitimcilerin böylesi durumları önlemek, anlamak ve sorunları çözmek için yeterince hazırlıklı olmadıklarını, hazırlıksız ve gerekli eğitimi almadıkları için zorbaca davranışlara başvurduklarını, bunun da eğitimi olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Bu durumda öğretmenlerin eğitimleri boyunca duygu yönetimi, öfke yönetimi, stres yönetimi ve problem çözme becerileri geliştirmesini gerekli kılmaktadır. Bu kazanımlar, eğitim seminerlerine katılarak ya da derslerde tecrübe ve vaka analizi yöntemleriyle sağlanabilir. Yine dayakla disiplin sınıflarda ortamın çok gergin olduğu, öğretmenlerinde çok kızgın olduğu, duygusal olarak zaafi olduğu ve zayıf olduğu bir anda olmakta böylece bu durum şiddetin derecesini niyet edilenden fazla arttırmakta (Wilson, 1982) ve çoğunlukla da öğrencinin yanlış davranışı ile orantısız oranda uygulanmaktadır (Office of the General Counsel, 1992). Ayrıca bazen öğretmenler kendi rollerini disiplin edici olarak algılamakta ve fiziksel şiddeti öğrencileri kontrol etmek için kullanmaktadır. Bunda da içinde yaşanan kültürün tarihsel ve sosyal yönleri ve öğretmenlere yükledikleri anlam ve sorumluluk önem kazanmaktadır. Bazı kültürlerde öğretmen kayıtsız şartsız otorite olarak kabul edilirken, bazılarında daha yumuşak bir şekilde sadece eğitici olarak görülmektedir. Bu da öğretmenlerin çocuklara yaklaşımını etkilemektedir. Yine yüksek oranlarda öğretmen zorbalığının, çok fazla problemlili olan okullarda görülmesi, öğretmenlerin bu okuldaki şiddet kültürünün bir parçası olduğunu ya da öğretmenlerin böyle ortamlarda kalmayı tercih ettiklerini göstermektedir (Twemlow ve Fongy, 2006). Bu yazarların yorumu da oldukça ilginçtir, öyle anlaşılıyor ki, bazı okul atmosferleri şiddeti hoş görmekte ve hatta beslemektedir. Öğretmenler de bunu kanıksamış ve bunun bir parçası haline gelmiştir. Böylece de kısır döngü sürüp gitmektedir. Öğretmen şiddeti bugün gittikçe azalan bir olgu olarak görülmekte ve yerini olumlu okul ortamı oluşturma çabalarına bırakmaktadır. Eğitimciler okul disiplininin iki temel amacı olduğunu varsaymaktadır (Bear, 2011). Birincisi, öğretmen merkezli yöntemlerle olumsuz davranışı engellemek veya düzeltmek, ikincisi ise öğrenci öz disiplinini geliştirirken öğretmen merkezli yöntemlere daha çok öğrenci merkezli yöntemler eklemek; öğrencilere sosyal, duygusal ve davranışsal yetenekler kazandırarak kendi davranışlarını yönetme becerisi edindirmek Olumlu okul ortamı davranışçı yöntemlerle öğrencileri disipline etmeye çalışır ve olumlu pekiştirmeyi daha çok kullanıp yoksun bırakma, uzaklaştırma ve cezalandırma gibi negatif yöntemlere daha az başvurur (Landrum ve Kauffman, 2006). Her iki yöntemin de benzer hedeflere ulaşmaya katkısı olmaktadır. Çok fazla olumlu pekiştirmenin istenen davranışın gerçekleşmesi için sürekli bir ödül beklentisi yarattığı da aşikârdır. O sebeple bu konuda pozitif psikolojinin perspektifi çok değerli görülmekte ve eğitimciler tarafından benimsenmektedir (Bear, 2011; Burke, 2020). Pozitif psikoloji öğrenciye istendik davranış kazandırmada sınıf yönetimine yeni bir bakış açısı kazandırmaktadır. Öğrencilerin özgür birer birey olarak olumlu davranışları içselleştirmesi, dışsal motivasyonlar kesildiğinde dahi bu davranışlara devam etmesi ve davranışlarını yönetecek erdem seviyesine ulaşabilmesi gerekmektedir (Seligman vd., 2005). Bugün biliyoruz ki; ağır cezalar ve

dayak anlık olarak davranışı değiştirse de uzun vadede olumsuz duygusal ve davranışsal hasarlar bırakmaktadır kaldı ki öğretmen şiddeti yalnızca disipline etmek amacıyla gerçekleşmemektedir. Burada öğretmenlere ve eğitim yöneticilerine şiddeti sonlandırmada ve olumlu okul kültürü yaratmada büyük bir görev düşmektedir. Sadece davranışsal müdahaleler yerine pozitif psikolojinin karakter özellikleri ve erdem gibi öz disipline vurgu yapılmalıdır (Bear, 2011; Burke, 2020; Seligman vd., 2005).

KAYNAKÇA

- American Psychological Association, (1993). *Violence and youth: Psychology's response*. Washington, DC:
- Author. Bear, G. (2011). Positive Psychology and School Discipline: Positive Is Not Simply the Opposite of Punitive. *Communique*, 39(5), 8-9.
- Benavides Abanto, C. M., Jara-Almonte, J. L., Stuart, J., ve La Riva, D. (2021). Bullying victimization among Peruvian children: the predictive role of parental maltreatment. *Journal of Interpersonal Violence*, 36(13-14), 6369-6390.
- Benbenishty, R. Zeira, A., Astor, R. A., & Khoury-Kassabri, M. (2002). Maltreatment of primary school students by educational staff in Israel. *Child Abuse and Neglect*, 26, 1291-1309.
- Benbenishty, R. Zeira, & A., Astor (2002). Children reports of emotional, physical, and sexual maltreatment by educational staff in Israel. *Child Abuse and Neglect*, 26, 763-782.
- Bulut, S. (2008). Öğretmenlerden öğrenciye yönelik olan fiziksel şiddet: Nicel bir araştırma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 105-118.
- Burke, J. (2020). *Positive Psychology and School Leadership: The New Science of Positive Educational Leadership*. Nova.
- Chapell, M., Casey, D., De la Cruz, C., Ferrell, J., Forman, J., Lipkin, R., Newsham, M., Sterling, M., Whittaker, S. (2004). Bullying in college by students and teachers. *Adolescence*, 39, 53-64.
- Coleman, M. M., Alder, M. E., & Prihoda, T. J (1995). Regional comparisons of child abuse and related variables in the United States. *American Journal of Forensic Medicine and Pathology*, 16(4),314-9.
- Cothran, D. J. ve Ennis, C. D. (1997). Students' and teachers' perceptions of conflict and power. *Teaching and Teacher Education*, 13(5), 541-553.
- Delfabbro, P., Winefield, T., Trainor, S., Dollard, M., Anderson, S., & Metzger, J., et al. (2006). Peer and teacher bullying/victimization of South Australian secondary school students: Prevalence and psychosocial profiles. *British Journal of Educational Psychology*, 76, 71-90.
- Fekkes, M., Pijpers, F. I. M. ve Verloove-Vanhorick, P. (2005). Bullying: who does what, when and where? Involvement of children, teachers and parents in bullying behavior. *Health Education Research*, 20, 81-91.
- Gonzales de Rivera, J. L. (2002). El maltrato psicológico: Cómo defenderse del mobbing y otras formas de acoso. Espasa-Calpe.
- Graeff-Martins, A. S., Dmitrieva, T., El Din, A. S., Caffo, E., Flament, M. F., Nurcombe, B., & Rohde, L. A. (2007). School Dropout: A Systematic Worldwide Review Concerning Risk Factors and Preventive Interventions. The mental health of children and adolescents: An area of global neglect, 165-177.
- Hart, S., & Brassard, M. (1987). A major threat to children's mental health: Psychological maltreatment. *American Psychologist*, 42, 160-165.
- Hu, P. C. (1997). Spousal violence among 200 couples. *Chinese Mental Health Journal*, 10, 171-172.
- Hyman, I. A., & Perone, D. C. (1998). The other side of school violence. Educator policies and practices that may contribute to student misbehavior. *Journal of School Psychology*, 36 (1), 7-27.
- Hyman, I., Zelikoff, W., & Clark, J. (1998). Psychological and physical abuse in schools: A paradigm for understanding post-traumatic stress disorder in children. *Journal of Traumatic Stress*, 1, 243-267.

- Kim, D. H., Kim, K. I., Park, Y. C., Zhang, L. D., Lu, M. K. ve Li, D. G. (2000). Children experience of violence in China and Korea: A transcultural study. *Child Abuse and Neglect*, 24 (9), 1163-1173.
- Kim, N. ve Oh, I. (2017). Analysis of stakeholders' perceptions of zero tolerance policy for school violence in South Korea. *KEDI Journal of Educational Policy*, 14(1), 59-76.
- Kondrasuk, J. N., Pamplin, R. B., Grene, T., Waggoner, J., Edwards, K., & Nayak-Rhodes, A. (2005). Violence affecting school employees. *Education*, 125, 638-647.
- Lambert, C. (1990). Factorial structure and reliability of a scale measuring stress response as a result of maltreatment in schools. Unpublished doctoral dissertation, Temple University.
- Landrum, T. J. ve Kauffman, J. M. (2006). Behavioural approaches to classroom management. In C.M. Everton & C.S. Weinstein (Eds.), *Handbook of classroom management: Research, practice, and contemporary issues*.
- MacDonald, G., Leary, M. R., (2005). Why Does Social Exclusion Hurt? The Relationship between Social and Physical Pain. *Psychological Bulletin*, 131(2), 202-223.
- Mahwah, NJ: Erlbaum. López Castedo, A., Álvarez García, D., Domínguez Alonso, J. ve Álvarez Roales, E. (2018). Expressions of school violence in adolescence. *Psicothema*, 30.
- Mc.Millan, H. L., Boyle, M. H., Wong, M. Y. Y., Duku, F. K., Fleming, J. E. ve Walsh, C. A. (1999). Slapping and spanking in childhood and its association with lifetime prevalence of psychiatric disorders in general population sample. *Canadian Medical Association Journal*, 161 (7), 805-809.
- Milner, H. R. (2020). Fifteenth Annual AERA Brown Lecture in Education Research: Disrupting Punitive Practices and Policies: Rac(e)ing Back to Teaching, Teacher Preparation, and Brown. *Educational Researcher*, 49(3), 147-160.
- Morrisette, P. J. (2001). Reducing incivility in the university college classroom. *International Electronic Journal for Leadership in Learning*, 5(4), 1-12
- Olweus, D. (1996). *Bullying of students by teachers*. Alma Mater Forlag.
- Olweus, D. (1999). In P. K. Smith, Y. Morita, J. Junger-Tas, D. Olweus, R. Catalano, & P. Slee (Eds.). *The Nature of School Bullying* (pp.28-48). Routledge.
- Parkay, F. W., & Conoley, C. (1982). Characteristics of educators who advocate corporal punishment: A brief report. *Journal of Humanistic Education and Development*, 2 (1), 33-36.
- Rigby, K. (1996). *Bullying in schools and what to do about it*. Shannon Pres.
- Rokach, A. ve Chan, S. (2021). The Many Faces of Child Emotional Maltreatment. *Clinical Psychology and Mental Health Care*, 3(1).
- SAM (Society for Adolescent Medicine) (2003). Corporal punishment in schools. *Position Paper of The Society For Adolescent Medicine*, 32, 385-393.
- Sarno, G. (1992). *Emotional distress by schoolteacher and administrator*. 18. *American Journal of Proof Fact* 3rd, 103.
- Seligman, M. E. P., Steen, T. A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive Psychology Progress: Empirical Validation of Interventions. *American Psychologist*, 60(5), 410-421.
- Straus, M. A. (1996). Spanking and the making of a violent society. *Pediatrics*, 98, 837-831.
- Stuart, T., Peter, F., Frank, S., & John, R. B. Jr. (2006). Teachers who bully students: A hidden trauma. *International Journal of Social Psychiatry*, 52, 187-198.
- Terry, A. A. (1998). Teachers as targets of bullying by their pupils: A study to investigate incidence. *British Journal of Educational Psychology*, 68(2), 255-268
- Turkel, A. R. (2007). Sugar, Spice, and Puppy Dogs' Tails: The Psychodynamics of Bullying. *Journal of American Academy of Psychoanalysis and Dynamic Psychiatry*, 35, 243-258.

- Twemlow, S. ve Fonagy, P. (2006). Teachers who bully students: A hidden trauma. *International Journal of Social Psychiatry*,
- Twemlow, S. W., Fonagy, P., Sacco, F. C. ve Brethour Jr, J. R. (2006). Teachers who bully students: A hidden trauma. *International journal of social psychiatry*, 52(3), 187-198.
- Twemlow, S., Fonagy, P., Sacco, F., Brethour, Jr. J.R. (2005). The prevalence of teachers who bully students with differing levels of behavioral problems. *American Journal Psychiatry*, 162, 2387-2389.
- Wymer, S. C., Corbin, C. M., & Williford, A. P. (2022). The relation between teacher and child race, teacher perceptions of disruptive behavior, and exclusionary discipline in preschool. *Journal of School psychology*, 90, 33-42.
- Yell, M. L., Katsiyannis, A., Rose, C. A., & Houchins, D. E. (2016). Bullying and Harassment of Students With Disabilities in Schools. *Remedial and Special Education*, 37(5), 274-284.
- Youssef, R M., Attia, R. M. ve Kamel, M. I. (1998). Children experiencing violence. II. Prevalence and determinants of corporal punishments in schools. *Child Abuse and Neglect*, 22 (10), 975-985.

EXTENDED ABSTRACT

Recently, violence has been a very popular topic in our daily life. Especially, domestic violence, violence against women, workplace violence and school violence. Especially, violence has been extensively studied in community and family settings are well known but violence induced by teacher draw very limited attention due to its sensitive nature. On the contrary, it appears a lot of news in TV and social media reporting teachers who have been exposed to violent acts and behaviors by students. Therefore, the purpose of this literature review is to look at the problem from students' perspective and explore the violence and mistreatment manifested by teachers. This study aimed at reporting and exploring teacher-induced violence phenomenon in depth. The type of violent behaviors, the frequencies, and epidemiologic rates, the reasons and the consequences of negative actions on students, and the repeated nature of violent behaviors are researched through and extensive literature review.

Method

This study is conducted as a literature review. Olweus' (1999) proposed there dimension of bullying as, physical, social and psychological types. The theoretical foundation was taken form Olweus' bullying model. A paradoxal approach was taken to investigate teacher induced violence and bullying behaviors demonstrated by teachers. Electronic resources, ProQuest Search, Psych List, Academic Search Premier, Google Scholar, Pub-Med, and Eric was utilized to locate articles related to this topic. School violence, teacher violence and bullying was used as search terms and key words. The results revealed numerous number of articles, studies and reports. Five books and 24 articles are found to be most related to the topic at hand and those are chosen to be used in this review. The information presented here are extracted from those sources. Traditionally, educational systems and families does not voice or encourage the mistreatment or abuse of teachers, instead those systems hinder the research about this topic. (Hyman & Perore, 1997). Previous research extensively focused on bullying and violence acts done by students and neglected the teacher violence. The effect and consequences of teacher violence on students was not well understood. These topics are not included in psychology and law text books (Sarno, 1992). Similarly, there would be some cultural differences in types and the frequencies of violent acts. Some of the behaviors would be culturally approved and sanctioned but some other types are strictly forbidden. Bullying, psychological maltreatment, abuse, neglect and intimidations are similar terms and concepts that are used interchangeably. Psychological abuse and maltreatment is a very broad terms that includes verbal aggression, sarcastic remarks, name calling, insult, provocation and some acts that cause alienations of students (Sarno, 1992). Similarly, cognitive oppression, sexual comments and exploitations, letting the children play in dangerous and dirty places, encouraging the students to use drag and alcohol, being inappropriate role model,

discriminations and emotional neglects are considered psychological and emotional abuse (Hart & Brassard, 1987). Research shows that psychological abuse is more than it is known or expected. In U.S.A 50-60 % of the students reported psychological abuse (Lambert, 1990). Similarly, Olweus (1996) reported 10 % of Norwegian students subjected psychological mistreatment by their teacher. Similar to emotional abuse, social exclusions and alienation is also called "social suffering". MacDanald and Leary (2005) defined social suffering as the acts or behaviors of knowingly and intentionally excluding students, leaving alone and shaming them in groups. Students who are subjected to social suffering are felt uncomfortable and ashamed. Social isolation and social violence is not easily recognized or detected, but it will definitely have negative effect on mental health and social adjustment of the students in all age groups. Corporal punishment can also be observed in some cultures and some schools. Because it is not morally and socially accepted, the rate of punishment is not known well (Kim, et. al. 2000). While it is forbidden in China (Hu, 1997), it is somehow permitted to use for disciplinary purposes in Korea, as such that, 54 % of children experienced beating in their schools (Kim & Song, 1994). Interestingly, corporal punishment is free in Canada (Straus, 1999) but it is forbidden in Egypt (Youssef, Attia & Kamel, 1998). Research shows that children experienced the corporal punishment as a children are two times more likely to develop alcohol and drug dependence and demonstrate aggressive behaviors when they grow up and have adult roles (Mac Millan et al. 1999). Generally children using and facing physical bullying, adolescents social and relational aggression and a little older teenagers experience sexual forms of harassments (Turler, 2007). It seems that teachers and educators are misusing their power and not realizing that those are different forms of aggression they are using. Some research findings reports that student exposed to teacher violence develops post traumatic stress disorder and externalizing problems (American Psychological Association, 1993), life long emotional problems (Hyman, et al. 1988), aggressive behaviors, social and academic lag (Lambert, 1990). Additionally, exposure to violence can also lead to frustration, anger and revengeful feeling for school personnel (Hyman, et al. 1988). They may have interpersonal problems, depression, alcohol and drug abuse, psychotic reactions, and criminal behaviors (Kim, et all. 2000).

Results and Discussions

Olweus (1999) argues that bully teachers and students became role models for students and this vicious cycle continues forever. Students harbor aggressive feelings and phantasies about revenge by externalizing this with in their family or peer groups, eventually this would grow and constitutes a social problem (Graeff-Martins et al. 2007). Rigby (1996) reports similarity between authoritarian parents and teachers. Finally, they become role model for the students. There are certain types of teacher who resort violent acts or even they prefer to use violent behaviors.

Gender of the teacher, the past experience of teacher, and socio-economical conditions of the school regions plays important role in school violence demonstrated by teachers.